

Metsänparannus soilla – osa kestävästä metsätaloudesta

Seppo Kaunisto, Eero Paavilainen & Juhani Päivänen

Professori Jarmo Eronen on sisäistänyt kirjoituksemme (Tieteessä tapahtuu 8/2006) kovin huonosti tai sitten referoi sitä tietoisesti virheellisesti. Yhdymme toki Erosen mielipiteeseen, ettei pidä unohtaa, millä kustannuksilla soilla kasvatettu puusto saadaan teollisuuden käyttöön. Tosiasiassa kuitenkin markkinoille on tullut vuosituhattonen vaihteeseen mennessä soilta jo lähes 50 miljoonaa kuutiometriä puuta, jonka kantohinta-arvo viime syyskesän hinnoin olisi ollut lähes puoltoista miljardia euroa ja helmikuun 2007 hinnoin vielä lähes 20 % enemmän eli 2-3 kertaa niin suuri kuin kaikkien ojitettujen soiden (5,5 milj. ha) ojituskustannukset nykyhinnoin.

Kuten kirjoituksessamme totesimme, on lisäksi perusteltua olettaa, että ainakin valtakunnan metsien yhdeksättä inventointia (VMI9 1996-2004) seuraavan 10-vuotiskauden aikana uudistettaviksi ja ylispuuhakkuilla käsiteltäviksi ehdotetut alat (yhteensä 0,55 milj. ha, 77 milj. m³) ovat taloudellisesti kannattavia puunkorjuukohteita. Talven 2007 hinnoin tämä merkitsisi noin 2,5 miljardin euron kantorahatuloja. On täysin selvää, etteivät harvennushakkuun käsiteltäväksi ehdotetut 1,5 milj. ha (45-60 milj. m³, 650-900 milj. euroa) voi jäädä tyystin vaille hakkuita, varsinkin kun näistä noin 40 % on varttuneita kasvatusmetsiä. VMI9:a seuraavalla 10-vuotiskaudella vuotuinen hakkuutarve suometsissä on yhteensä 12-14 milj. m³, josta vähintään 12 milj. m³ on kaikkien kriteerien perusteella taloudellisesti kannattavaa.

Eronen viittaa Mikko Ylimartimon pro gradu -tutkielmaan perustuvaan tutkimukseen, joka käsittelee suometsien ensiharvennuksen kannattavuutta, mutta unohtaa mainita, että tutkimus tehtiin vain muutamalla kymmenellä kohteella Pohjois-Savon metsäkeskuksen alueella eikä siis edusta koko Suomea, kuten Erosen teksti antaa ymmärtää.

Ensiharvennukset eivät yleensä ole ker-tainvestointeina taloudellisesti kovin tuottoisia. Varsinainen taloudellinen tulos saadaan vasta myöhemmissä kasvatus- ja päätehakkuissa. Ensiharvennukset ovat kuitenkin olennainen osa

pyrittäessä turvaamaan puuston hyvä kehitys. Eroselta näyttää jääneen huomaamatta, että viimeiset kannattavuuslaskelmat, joihin viittasimme edellisessä kirjoituksessamme, on julkaistu vuonna 2004. Parhaillaan Metsäntutkimuslaitoksessa (Metla) on viimeistelyvaiheessa koko metsikön kiertoaikaa koskevat kannattavuuden (3 %:n korkovaatimuksella) simulointimallit. Ne osoittavat, että ensiharvennuksen nollatulos tai vähäinen tappiokaan ei kovin paljon alenna koko kiertoajan puuntuotannon kannattavuutta. Parhaiten kannattavia ovat 1-2 harvennuksen kasvatusohjelmat, joihin sisältyy yksi tai kaksi kunnostusojitusta.

Eronen kirjoittaa: "On ilmeistä, että ojitusalueiden hakkuumäärät eivät koskaan yllä lähellekään niiden vuotuista kasvua 14 milj. m³:ta." Metsäammattilaisina toteamme, ettei pitäisikään yltää, jos vuotuinen kasvu olisi vain 14 milj. m³, koska silloin toimittaisiin vastoin kestävän metsänkasvatuksen periaatetta. Suometsien kokonaiskasvu oli kuitenkin VMI9:ssa jo 23,6 milj. m³ ja VMI10:ssa peräti 26 milj. m³. Erosen mainitsema luku ei siis ole suometsien vuotuisen kokonaiskasvu, vaan soiden ojituksella saatu suometsien vuotuisen kasvun lisäys VMI3:n (1952 -53) ja VMI9:n välisenä aikana.

Edellisessä kirjoituksessamme totesimme Venäjän oman metsäteollisuuden kehittämisuunnitelmien saattavan vähentää puun tuontia Venäjältä. Kirjoituksemme jälkeen Venäjällä on tehty yksipuolinen päätös puun vientitullien radikaalista korottamisesta. Jos tämä toteutuu, puuntuonti Venäjältä loppuu kokonaan muutamassa vuodessa. Maa- ja metsätalousministeriön metsäosaston päällikkö, tohtori Arne Reunala totesi radiohaastattelussa 11.02.2007, että kahdenvälisissä neuvotteluissa kaikki voitava on tehty, mutta ilman tulosta. Vuonna 2006 puuta tuotiin Venäjältä lähes 16 milj. m³ ja vuonna 2005 peräti 21 milj. m³.

Puun tuontimme on siis samaa luokkaa tai jopa suurempaa kuin metsäojituksella saatu kasvun lisäys. Näin suuren vajauksen täyttäminen kotimaisella puulla edellyttää tehokasta suometsien hyödyntämistä. On myös syytä muistaa, että metsäteollisuuden osuus on vieläkin noin 20

% koko vientimme arvosta. Samanaikaisesti EU:ssa ollaan voimakkaasti lisäämässä uusiutuvien energianlähteiden käyttöä. Ministeri Pekkarisen mukaan (HS 16.02.2007.) Suomen tavoite saattaa nousta jopa 35-45 %:iin nykyisestä 25 %:sta. Myös lähinnä puubiomassaan perustuva toisen sukupolven biodiesel tekee tuloaan.

On ilmeistä, että suomalaisen puun käyttö lähitulevaisuudessa lisääntyy. Suometsistä saatava puubiomassa on tällöin olennainen ja edelleen lisääntyvä osa niin teollisuuden puuhuollossa kuin myös muilla puun käytön sektoreilla. Tämä aset-

taa myös suometsien kestäväälle kasvatukselle lisää haasteita. Olemme vakuuttuneita siitä, että Erosen ennuste ojitusalueiden rappeutumisesta kunnostusojituksen ja muun hoidon puutteessa ei toteudu, vaan että suometsien kasvatusta jatketaan edelleenkin kestävästi tutkimuksen ja käytännön yhteisin toimin.

Kirjoittajat ovat suometsätieteen emeritusprofesso-reita Metsäntutkimuslaitoksesta ja Helsingin yliopistosta